

УДК 342.9

DOI 10.33244/2617-4154.3(16).2024.119-130

О. А. Кирій,

*аспірант кафедри фінансового та податкового права,**Державний податковий університет**e-mail: o.a.kyrii@email.ua*

ORCID ID 0009-0007-6815-9850

ДО ПИТАННЯ ЩОДО ВИЗНАЧЕННЯ КОНЦЕПЦІЇ ПОБУДОВИ НАЛЕЖНОЇ ПРОЦЕДУРИ ЗАСТОСУВАННЯ ДОСУДОВОГО ВРЕГУЛЮВАННЯ АДМІНІСТРАТИВНО-ПРАВОВИХ СПОРІВ В УКРАЇНІ

У зв'язку з постійними змінами у системі правосуддя важливим залишається впровадження досудового врегулювання адміністративно-правових спорів як альтернативного методу вирішення конфліктів.

У статті досліджено складові концепції побудови належної процедури застосування досудового врегулювання адміністративно-правових спорів в Україні. Проаналізовано чинники формування концепції побудови належної процедури застосування досудового врегулювання адміністративно-правових спорів в Україні. Сформовано основні складові концепції побудови належної процедури застосування досудового врегулювання адміністративно-правових спорів в Україні.

Вважаємо, що складовими концепції побудови належної процедури застосування досудового врегулювання адміністративно-правових спорів в Україні є такі складові: 1) створення механізму адміністративно-правового регулювання досудового врегулювання адміністративно-правових спорів; 2) визнання основних цінностей досудового врегулювання адміністративно-правових спорів; 3) створення профільного координувального органу щодо проведення досудового врегулювання адміністративно-правових спорів; 4) визначення повноважень щодо ведення реєстру осіб, які уповноважені проводити досудове врегулювання спорів; 5) формування професійної групи осіб, які проводять досудове врегулювання спорів; 6) вибір оптимальної моделі досудового врегулювання адміністративно-правових спорів; 7) удосконалення правового статусу учасників досудового врегулювання адміністративно-правових спорів як суб'єктів влади та їх професійна підготовка у сфері врегулювання спорів; 8) запобігання зловживанням правами під час досудового врегулювання адміністративно-правових спорів та створення інституту відповідальності посередника; 9) розробка механізму забезпечення виконання угоди за результатами процедури досудового врегулювання адміністративно-правових спорів.

Ключові слова: досудове врегулювання спорів, адміністративно-правовий спір, адміністративне судочинство, адміністративно-правове регулювання, публічно-правовий спір, процедура, врегулювання спору.

Постановка проблеми. Запровадження альтернативних методів врегулювання адміністративно-правових спорів в Україні створює нові можливості для зміцнення принципів правової держави. У сучасному правовому середовищі існує серйозна проблема, пов'язана з відсутністю чіткої та системної процедури досудового врегулювання публічно-правових спорів. Недостатня регламентація процедури ускладнює вирішення адміністративно-правових спорів та може призвести до зростання числа судових розглядів, що перевантажує систему правосуддя та збільшує терміни розгляду справ. Тому потрібно розробити концепцію належної процедури досудового врегулювання публічно-правових спорів, що враховуватиме вимоги справедливості, ефективності та доступності процедури досудового врегулювання спорів для всіх зацікавлених сторін.

Метою статті є виокремлення складових концепції побудови належної процедури застосування досудового врегулювання адміністративно-правових спорів в Україні та визначення подальших перспектив нормативного врегулювання процедури досудового врегулювання адміністративно-правових спорів.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Теоретичні та прикладні аспекти процедури досудового врегулювання адміністративно-правових спорів вивчали такі науковці: С. Божок, Т. Кисельова, О. Корінний, О. Красіловська, Ю. Кузьменко, Н. Мазаракі, В. Маковій, О. Сидельников, К. Токарева, А. Шеремет, Т. Шинкар, Л. Юхненко та інші.

Формулювання цілей статті (постановка завдання). Завданням статті є виробити пропозиції та обґрунтувати підхід щодо формування концепції побудови належної процедури застосування досудового врегулювання адміністративно-правових спорів в Україні.

Виклад основного матеріалу. Досудове врегулювання спорів, як показує аналіз міжнародного досвіду, є важливою складовою правової культури країн Європи. Тому роль досудового врегулювання спору в розвитку правової системи України надзвичайно велика. Досудове врегулювання спору спрямоване на підвищення правової грамотності громадян, підтримку їхньої автономії та розширення можливостей у вирішенні конфліктів. Медіатори розуміють важливість медіаційних процедур у сучасному суспільстві та підтримують цінності взаємодії, спілкування, сприяння миру, соціальної відповідальності та розвитку громадянського суспільства [1, с. 2].

Документом, який є базисом для визначення концептуальної основи належного застосування досудового регулювання адміністративно-правових спорів в Україні, є Концепція Ради Європи про посилення спроможності Європейського Союзу у сфері медіації та діалогу, яка була прийнята 2009 року. Згідно з основними принципами цієї Концепції, медіація інструментом політики Європейського Союзу, а європейська спільнота є суб'єктом медіації. Так, Європейський Союз активно сприяє медіації, використовує, підтримує та фінансує її розвиток згідно з принципами узгодженості, всебічності, справедливості правосуддя та рівності прав людини [2].

Кириї О. А. До питання щодо визначення концепції побудови належної процедури застосування досудового врегулювання адміністративно-правових спорів в Україні

На наше переконання, концепцію побудови дієвої процедури застосування досудового врегулювання для вирішення адміністративно-правових спорів необхідно розуміти як систему положень, що встановлюють майбутні способи розвитку досудового врегулювання спорів у цій сфері та ґрунтуються на найкращому практичному досвіді проведення процедури досудового врегулювання спорів і теоретичних концепціях, які визначають сутність, мету, призначення, принципи й особливості цієї процедури.

До того ж вважаємо, що потреба у створенні концепції побудови дієвої процедури застосування процедури досудового врегулювання адміністративно-правових спорів пов'язана з багатьма перепонами на шляху її введення до правової системи України. Мета формування такої концепції для належної процедури досудового врегулювання адміністративно-правових спорів полягає в модернізації системи публічного управління та вдосконалення адміністративного процесу.

Так, Ю. В. Кузьменко, С. Г. Божок та О. Ю. Красіловська вважають, що основними труднощами імплементації міжнародного досвіду досудового врегулювання адміністративних спорів у правову систему України є такі аспекти: низький рівень правової культури серед населення, нестача довіри до процедури досудового врегулювання спорів, недостатня обізнаність громадян щодо переваг застосування процедури досудового врегулювання спорів та відсутність будь-якої рекламної або інформаційної діяльності щодо процедури досудового врегулювання спорів, особливості національної судової системи, в якій судовий захист вважається пріоритетом, обмежений рівень співпраці з міжнародними організаціями, що займаються медіацією з метою здобуття конструктивного досвіду, відсутність належного правового регулювання [3, с. 257].

Ураховуючи поточний стан проведення досудового врегулювання адміністративно-правових спорів в Україні, важливо визначити основні напрями розвитку цієї процедури як правового інституту та адміністративної процедури й визначити складові концепції побудови належної процедури застосування досудового врегулювання адміністративно-правових спорів в Україні.

Так, першою складовою концепції побудови належної процедури застосування досудового врегулювання адміністративно-правових спорів в Україні пропонуємо визначити створення механізму адміністративно-правового регулювання досудового врегулювання адміністративно-правових спорів.

Для досягнення зазначеної мети розвитку досудового врегулювання публічно-правових спорів необхідно вдосконалити чинний Закон України «Про медіацію», внести зміни до чинних нормативно-правових актів, зокрема до Кодексу адміністративного судочинства України, і сформувати Кодекс етичної поведінки медіаторів в Україні. Адміністративно-правове регулювання повинно ґрунтуватися на теоретичних розробках, що стосуються сутності медіації, зокрема досудового врегулювання спорів і забезпечувати її належне функціонування в Україні.

Проаналізувавши ретельно Закон України «Про медіацію», погоджуємося з думкою А. Шеремета, який вказує на такий недолік, як недостатньо докладно врегульована процедура проведення медіації, не визначені форми проведення та відсутнє співвідношення з уже існуючими альтернативними способами вирішення спорів [4, с. 53–54].

Зазначений Закон повністю відповідає принципу мінімального регулювання медіації. Однак вважаємо, що закон про медіацію повинен більш детально врегулювати процедуру медіації у всіх аспектах її здійснення, зокрема й регулювати її окремі види.

До того ж стосовно змін законодавства, яке регулює адміністративний процес, зокрема Кодекс адміністративного судочинства України, то судді, які брали участь у пілотному Українсько-канадському проєкті, визначили, що всі категорії адміністративних справ можуть бути вирішені за рахунок досудового врегулювання, крім справ, пов'язаних з оскарженням законності нормативно-правових актів суб'єктів владних повноважень, а також справ, пов'язаних з обмеженням здійснення права на мирні зібрання, припиненням повноважень народного депутата та інші [5, с. 28].

Також позитивними змінами у сфері адміністративно-правового регулювання досудового врегулювання спорів за останні роки можна вважати долучення осіб, які за законом зобов'язані зберігати в таємниці інформацію, що була надана їм у зв'язку з наданням послуг медіації під час проведення позасудового врегулювання спору, до переліку осіб, які зазначені у статті 66 Кодексу адміністративного судочинства України під назвою «Особи, які не можуть бути допитані як свідки» [6].

Щодо впровадження Кодексу професійної етики медіатора України як ключового напрямку розвитку адміністративно-правового регулювання медіації, важливо, щоб такий кодекс був загальнодержавним. Також доки на нормативному рівні досудове врегулювання спору не буде визначене як підвид медіації, особи, які проводять досудове врегулювання спорів, можуть не дотримуватися жодних професійних етичних норм. Це загалом підриває довіру громадськості до процедури досудового врегулювання спору.

Наступним елементом концепції побудови належної процедури застосування досудового врегулювання адміністративно-правових спорів в Україні визначено визнання основних цінностей досудового врегулювання адміністративно-правових спорів.

Система принципів досудового врегулювання адміністративно-правових спорів становить основу адміністративно-правового регулювання процедури та є ключовими засадами, які мають бути відображені в законодавчих актах. Принципи досудового врегулювання адміністративно-правових спорів являють собою основні правові концепції, які є організаційною та процедурною базою забезпечення досудового врегулювання спорів і спрямовані на досягнення ефективного, оптимального та законного вирішення спорів між сторонами.

Стосовно створення профільного координувального органу щодо проведення досудового врегулювання адміністративно-правових спорів як елементу концепції побудови належної процедури застосування досудового врегулювання адміністративно-правових спорів в Україні доцільно зазначити наведене нижче.

Інституалізація досудового врегулювання публічно-правових спорів є успішною міжнародною практикою, яка широко відома в різних країнах. Наприклад, Федеральна служба медіації та примирних процедур і Служб зв'язків з громадськістю американського Міністерства юстиції, які вже понад півстоліття сприяють розвитку моделі медіації у США. Також у Франції, Бельгії та Великій Британії відповідальність за медіаційні

процедури та управління ними покладена на омбудсменів. В Індії з метою уніфікації підходів до впровадження альтернативного врегулювання спорів 2005 року створено Проектний комітет з медіації та посередництва при Верховному суді Індії. У Китаї функціонує Центр медіації при Китайській раді сприяння міжнародній торгівлі та Китайській Міжнародній торговій палаті, який є найбільшим центром професійної медіації в Китаї та має 42 відділення на всій території [7, с. 371].

Відповідно до нашої позиції ефективними кроками на шляху становлення процедури досудового врегулювання адміністративно-правових спорів в Україні буде створення Служби досудового врегулювання адміністративно-правових спорів при Касаційному адміністративному суді у складі Верховного Суду, до компетенції якої входило б поширення та моніторинг досудового врегулювання спорів між органами публічної адміністрації та приватними особами.

Серед елементів концепції побудови належної процедури застосування досудового врегулювання адміністративно-правових спорів в Україні виділено встановлення повноважень щодо ведення реєстру осіб, які уповноважені проводити досудове врегулювання спорів.

Практика організації альтернативного врегулювання спорів у світі виявляє три основні підходи до суб'єкта, що веде відкриті реєстри посередників: 1) орган влади (центральний орган виконавчої влади або суд); 2) приватна організація; 3) будь-яка кількість груп та організацій посередників [8].

Так, як приклад, модель централізованого ведення відкритого реєстру посередників існує в Австрії. Міністерство юстиції Австрії веде реєстр професійних посередників, де міститься інформація про особисті дані, освіту та спеціалізацію посередників [9]. Однак ведення реєстру державним органом може ускладнити доступ до професії медіатора, але водночас забезпечить його високу якість. Подібна система спостерігається в Словаччині, де Міністерство юстиції має право вести реєстр як професійних медіаторів, що відповідають законодавчим вимогам, так і інститутів, які забезпечують навчання майбутніх медіаторів та проводять медіаційні процедури [10].

Відповідно до статті 14 Закону України «Про медіацію» визначено, що об'єднання медіаторів та суб'єкти, що забезпечують проведення медіації, ведуть реєстри медіаторів, дотримуючись закону щодо конфіденційної інформації про особу [11].

Отже, вважаємо, що організації посередників повинні мати можливість зберігати свою автономію та вести власні реєстри учасників, щоб потенційні клієнти мали можливість вільно обирати посередника відповідно до своїх уподобань і потреб. Крім того, надмірна залежність медіаторів від держави може створювати сумніви щодо їхньої неупередженості. Медіація – це гнучкий та неформальний процес, який вимагає мінімального державного втручання. Тому кожна країна встановлює свої власні правила щодо ведення та оприлюднення реєстру посередників, враховуючи свої національні особливості.

С. Я. Фурса вважає за доцільне створити Єдиний реєстр медіаторів України, щоб забезпечити єдиний та належний облік фахівців з посередництва у країні [12, с. 5].

Щодо функціонування спеціалізованих реєстрів медіаторів, варто звернути увагу, що в Австралії для програм судової медіації примирні процедури здійснюються за допомогою приватних посередників, яких сторони самостійно вибирають зі спеціально підготовлених списків, складених у судах. Австрійські списки посередників формує Міністерство юстиції, а в Нідерландах – Нідерландський інститут посередництва [13, с. 1320].

Вважаємо, що оптимальною моделлю є поєднання кількох підходів: 1) створення реєстрів через об'єднання різноманітних організацій у сфері посередництва; 2) ведення відкритого загальнодержавного реєстру осіб, які уповноважені проводити медіацію; 3) ведення Службою досудового врегулювання адміністративно-правових спорів при Касаційному адміністративному суді у складі Верховного Суду реєстру осіб, які уповноважені проводити досудове врегулювання публічно-правових спорів. Це дасть змогу полегшити доступ до професії медіатора та забезпечити належний державний контроль за рівнем професійної підготовки осіб, які проводять досудове врегулювання адміністративно-правових спорів.

Серед елементів концепції побудови належної процедури застосування досудового врегулювання адміністративно-правових спорів виділено формування професійної групи осіб, які проводять досудове врегулювання спорів. Сформувати професійну спільноту у сфері посередництва можна, встановивши високі стандарти і вимоги щодо освіти, підготовки, сертифікації, атестації, акредитації та оцінки осіб, які проводять досудове врегулювання спорів.

Нині в Україні можна отримати освіту та підготовку в сфері медіації як у закладах вищої освіти, так і в недержавних організаціях. Це зумовлює виникнення питання про якість навчання, оскільки контроль над здобуттям освіти майбутніми посередниками фактично не здійснюється.

Практика підготовки медіаторів у різних країнах має значні відмінності. Наприклад, у Нідерландах відповідальність за підготовку, сертифікацію та реєстрацію посередників покладена на конкретні об'єднання посередників. У Франції ж підготовка посередників здійснюється під наглядом держави в закладах вищої освіти або акредитованих установах і становить 560 годин, охоплюючи 80 годин практичних семінарів [14, с. 211].

Важливу роль у розвитку професійної спільноти осіб, які проводять досудове врегулювання спорів, відіграє розробка спеціальних навчальних програм у вищих навчальних закладах та впровадження обов'язкового професійного навчання для суддів-посередників. Це охоплює встановлення чіткої періодичності та професійних вимог до підсумкової атестації, тобто якщо посередник завершив навчання і займається практичною діяльністю, важливо постійно вдосконалювати свої навички, проходити додаткові курси та підвищувати свій професійний рівень.

Визначення оптимальної моделі досудового врегулювання адміністративно-правових спорів є ключовим елементом концепції побудови належної процедури застосування досудового врегулювання адміністративно-правових спорів в Україні та описується нижче.

Вибір оптимальної моделі медіації є фундаментом побудови належної адміністративної процедури застосування досудового врегулювання адміністративно-правових спорів. Кожна країна обирає свою власну модель досудового врегулювання спорів з урахуванням національних особливостей, таких як стан системи правосуддя, поширеність різних видів конфліктів, попит на альтернативні методи їх вирішення, рівень правової свідомості та культури. Найбільш поширеними моделями медіації в Україні є судова медіація та класична позасудова (приватна) медіація. Вважаємо за доцільне досудове врегулювання адміністративно-правових спорів в Україні відносити до судової моделі медіації.

Так, О. Д. Сидельников підтримує інтеграцію досудового врегулювання публічно-правових спорів до адміністративного судового процесу та вважає, що використання альтернативних методів врегулювання спорів сприятиме ефективному захисту прав, свобод та законних інтересів усіх учасників адміністративно-правових спорів. Учений вважає, що доцільно процедуру досудового врегулювання адміністративно-правових спорів закріпити як відокремлену самостійну процедуру, щоб надалі використовувати цей прогресивний механізм урегулювання конфліктів [15, с. 164]

Підтримуємо позицію К. С. Токаревої, що Україна має рухатися в напрямі імплементації всіх моделей медіації у врегулюванні адміністративно-правових спорів, використовуючи всі доступні засоби для підвищення довіри суспільства та збільшення попиту на процедуру досудового врегулювання спорів [16, с. 117].

Також Т. Кисельова розглядає два можливих способи інтеграції досудового врегулювання спорів у судову систему: 1) небажаний – це впровадження обов'язкового досудового врегулювання спорів. Цей варіант має свої переваги, такі як підвищення обізнаності громадян щодо можливості медіації. Проте існує ризик, що сторони можуть не взяти участі в медіації, а також, що можливість досягнення домовленостей буде низькою. Це може призвести до збільшення часу й витрат на вирішення суперечки, особливо якщо процедура буде невдалою та сторони звернуться до суду; 2) бажаний – це впровадження добровільної процедури досудового врегулювання спорів [17, с. 20–21].

Наступною складовою концепції побудови належної процедури застосування досудового врегулювання адміністративно-правових спорів в Україні є вдосконалення правового статусу суб'єктів публічного управління як учасників досудового врегулювання спорів та їх професійна підготовка у сфері врегулювання спорів.

Удосконалення юридичного статусу суб'єктів публічного управління як учасників досудового врегулювання адміністративно-правових спорів передбачає передусім долучення нормативних положень, що дадуть змогу органам влади звертатися до посередників для врегулювання конфліктів, а також активно приймати ініціативу та робити пропозиції з метою врегулювання конфлікту та приймати запрошення для участі в процедурі досудового врегулювання спорів. Такий підхід повністю відповідає принципам людиноцентризму, який пропагується в адміністративному праві [15, с. 171].

Крім того, адміністративно-правові відносини як сфера суспільних правовідносин, є потенційно конфліктними, супроводжуються постійною комунікацією. Тому вважаємо, що посадові особи та службовці державних органів повинні мати розуміння щодо

процедури досудового врегулювання спорів, для чого вони повинні пройти відповідну підготовку. Суб'єкти публічного управління як учасники досудового врегулювання адміністративно-правових спорів можуть застосовувати набуті знання з медіації та ефективного вирішення конфліктів у своїй професійній діяльності, коли вони спілкуються з іншими представниками владних структур, щоб уникнути виникнення правових конфліктів і під час вирішення спорів через проведення процедури досудового врегулювання спорів.

Ще одним елементом концепції побудови належної процедури застосування досудового врегулювання адміністративно-правових спорів в Україні є запобігання зловживанням правами під час досудового врегулювання адміністративно-правових спорів та створення інституту відповідальності особи, яка проводить зазначену процедуру.

О. С. Корінний указує, що одним зі способів зловживання права є ініціатива досудового врегулювання публічно-правового спору однією зі сторін конфлікту з метою визначення правової позиції та можливих дій іншої сторони. Для зменшення ризику корупції та недобросовісності всіх учасників процедури досудового врегулювання адміністративно-правових спорів учений рекомендує ввести письмове фіксування ходу процедури за згодою сторін та розширити повноваження суддів. Крім того, важливо дати суду можливість перед призначенням процедури досудового врегулювання спору у справі перевірити можливість зловживання правами, зобов'язавши сторони надати інформацію про свої дії, спрямовані на вирішення конфлікту та досягнення згоди, та право покласти на ту сторону судові витрати, яка недобросовісно ухиляється від участі в процедурі досудового врегулювання спору [18, с. 12].

З огляду на це адміністративно-правове регулювання досудового врегулювання адміністративно-правових спорів повинне передбачати заходи для запобігання та уникнення порушень, що здійснюються учасниками в межах установлених правил процедури, а також містити ефективні механізми для боротьби з цим явищем.

Розвиток концепції дисциплінарної відповідальності для посередників допоможе попередити порушення ними основних засад процедури досудового врегулювання адміністративно-правових спорів і забезпечити високу якість проведення процедури. Наприклад, у випадку виявлення факту порушення принципу добросовісності однією зі сторін, угода, укладена за результатами досудового врегулювання адміністративно-правових спорів, може бути оскаржена та визнана недійсною [19, с. 95].

Щодо впровадження системи відповідальності для осіб, які проводять процедуру досудового врегулювання адміністративно-правових спорів, вважаємо, що найбільш ефективним інструментом оцінки та контролю за їх діяльністю досі ще може стати уніфікований електронний реєстр осіб, які проводять процедуру досудового врегулювання спору. У цьому реєстрі сторони спору могли б залишати відгуки про роботу конкретного посередника, формуючи рейтинг. Невиконання або недбале виконання обов'язків, а також порушення етичних норм можуть стати підставою для притягнення посередника до різних форм відповідальності: дисциплінарної, адміністративної, цивільно-правової та кримінальної.

Ще одним елементом концепції побудови належної процедури застосування досудового врегулювання адміністративно-правових спорів в Україні є встановлення механізму забезпечення виконання угоди за результатами досудового врегулювання адміністративно-правових спорів.

Потреба у створенні ефективного механізму для виконання угод, укладених за результатами досудового врегулювання адміністративно-правових спорів, зумовлена кількома чинниками. По-перше, це впливає на задоволення потреб та захист інтересів сторін спору. По-друге, це сприяє розвантаженню судової системи, забезпечуючи доступніше правосуддя через використання медіації як ефективного інструменту. Послідовно, представники юридичних професій і посадові особи органів влади відмінно розуміють сутність і значення медіації [5].

Висновки. Вважаємо, що складовими концепції побудови належної процедури застосування досудового врегулювання адміністративно-правових спорів в Україні є такі складові: 1) створення механізму адміністративно-правового регулювання досудового врегулювання адміністративно-правових спорів; 2) визнання основних цінностей досудового врегулювання адміністративно-правових спорів; 3) створення профільного координувального органу щодо проведення досудового врегулювання адміністративно-правових спорів; 4) визначення повноважень щодо ведення реєстру осіб, які уповноважені проводити досудове врегулювання спорів; 5) формування професійної групи осіб, які проводять досудове врегулювання спорів; 6) вибір оптимальної моделі досудового врегулювання адміністративно-правових спорів; 7) удосконалення правового статусу учасників досудового врегулювання адміністративно-правових спорів як суб'єктів влади та їх професійна підготовка у сфері врегулювання спорів; 8) запобігання зловживанням правами під час досудового врегулювання адміністративно-правових спорів і створення інституту відповідальності посередника; 9) розробка механізму забезпечення виконання угоди за результатами процедури досудового врегулювання адміністративно-правових спорів.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Costa e Silva A. M. Education, citizenship and mediation. *Citizenship, Social and Economics Education*. 2012. No 1(11). P. 2–10.
2. Concept on Strengthening EU Mediation and Dialogue Capacities. URL : https://eeas.europa.eu/archives/docs/cfsp/conflict_prevention/docs/concept_strengthening_eu_med_en.pdf (дата звернення: 29.04.2024).
3. Кузьменко Ю. В., Божок С. Г., Красіловська О. Ю. Проблемні аспекти імплементації медіації в правовий простір України. *Scientific Bases Of Solving Of The Modern Tasks : The 19 th International scientific and practical conference*, 1–2 June, 2020. Frankfurt am Main, 2020. С. 257–258.
4. Шеремет А. Законодавче регулювання медіації в Україні: аналіз проєкту Закону України «Про медіацію». *Підприємництво, господарство і право*. 2020. № 11. С. 51–56.

5. Сприяння практичному запровадженню медіації в Україні та налагодженню взаємодії з судовою системою : збірка матеріалів проекту. 2016. URL : <https://cutt.ly/hlvImPR> (дата звернення: 29.04.2024).

6. Кодекс адміністративного судочинства України : Закон України від 06.07.2005 № 2747-IV. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/card/2747-15> (дата звернення: 29.04.2024).

7. Токарева К. С. Адміністративно-правове регулювання медіації: сучасний стан та тенденції розвитку : дис. ... д-ра юрид. наук : 12.00.07. Київ, 2021. 468 с.

8. Лиско А., Коршівський Н. Реєстри медіаторів: зарубіжний досвід / Блог Львівського центру медіації. URL : <http://aphd.ua/reistry-mediatoriv-zarubizhnyi-dosvid/> (дата звернення: 29.04.2024).

9. Das Bundesgesetz über Mediation in Zivilrechtssachen Nr. 29/2003. URL : <https://mediatoren.justiz.gv.at/mediatoren/mediatorenliste.nsf/docs/home> (дата звернення: 29.04.2024).

10. Zбkon 420/2004 Z.z.SR o mediácii a o doplnenn niektorých zбkonov z 25. jъna 2004. URL : <https://www.vyvlastnenie.sk/predpisy/zakon-o-mediácii/> (дата звернення: 29.04.2024).

11. Про медіацію : Закон України від 16.11.2021 № 1875-IX. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1875-20#Text> (дата звернення: 29.04.2024).

12. Фурса С. Медіація в Україні: актуальні питання теорії і практики та необхідність законодавчої регламентації. *Вісник Київського національного університету імені Тараса Шевченка. Юридичні науки*. 2014. № 1. С. 5–9.

13. Курс цивільного процесу : підручник / В. В. Комаров, В. А. Бігун, В. В. Баранкова та ін. ; за ред. В. В. Комарова. Харків : Право, 2011. 1352 с.

14. Бондарчук Н., Бугайчук А. Проблеми правового регулювання медіації в Україні. *Підприємництво, господарство і право*. 2018. № 10. С. 209–213.

15. Сидельников О. Д. Інститут примирення в адміністративному судочинстві : дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.07. Харків, 2017. 201 с.

16. Токарева К. С. Заходи щодо інтеграції медіації в судову систему України. *Соціологія Права*. 2018. № 3–4 (26–27). С. 115–118.

17. Кисельова Т. Інтеграція медіації в судову систему України: програмний документ. Київ, 2017. 28 с.

18. Корінний С. О. Впровадження медіації в адміністративний процес України : дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.07. Ужгород, 2019. 242 с.

19. Токарева К. С. Правове регулювання протидії зловживанню правами у сфері медіації. *Ірпінський юридичний часопис : науковий журнал*. 2020. Вип. 2(4). С. 90–98.

REFERENCES

1. Costa e Silva A. M. (2012). Education, citizenship and mediation. *Citizenship, Social and Economics Education*.

2. Concept on Strengthening EU Mediation and Dialogue Capacities. URL : https://eeas.europa.eu/archives/docs/cfsp/conflict_prevention/docs/concept_strengthening_eu_med_en.pdf

Кирій О. А. До питання щодо визначення концепції побудови належної процедури застосування досудового регулювання адміністративно-правових спорів в Україні

3. Kuzmenko Yu. V., Bozhok S. H., Krasilovska O. Yu. (2020). Problemni aspekty implementatsii mediatsii v pravovyï prostir Ukraïny. *Scientific Bases Of Solving Of The Modern Tasks : The 19 th International scientific and practical conference (1–2 June, 2020)*. Frankfurt am Main [in Ukrainian].
4. Sheremet A. (2020). Zakonodavche rehuliuвання mediatsii v Ukraïni: analiz proiektu Zakonu Ukraïny «Pro mediatsiiu». *Pidpriemnytstvo, hospodarstvo i parvo* [in Ukrainian].
5. Spryiannia praktychnomu zaprovadzhenniu mediatsii v Ukraïni ta nalahodzhenniu vzaiemodii z sudovoiu systemoiu : zbirka materialiv proiektu. 2016. URL : <https://cutt.ly/hlvImPR> (data zvernennia: 17.04.2024) [in Ukrainian].
6. Code of Administrative Procedure of Ukraine (2005, July 06) URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/card/2747-15> [in Ukrainian].
7. Tokarieva K. S. (2021). Administratyvno-pravove rehuliuвання mediatsii: suchasnyi stan ta tendentsii rozvytku : dys. ... d-ra yuryd. nauk : 12.00.07 [in Ukrainian].
8. Lysko A., Korshivskyï N. Reiestry mediatoriv: zarubizhnyï dosvid / Bloh Lvivskoho tsentru mediatsii. URL : <http://aphd.ua/reiestry-mediatoriv-zarubizhnyi-dosvid/> [in Ukrainian].
9. Das Bundesgesetz über Mediation in Zivilrechtssachen Nr. 29/2003. URL : <https://mediatoren.justiz.gv.at/mediatoren/mediatorenliste.nsf/docs/home>
10. Zbkon 420/2004 Z.z.SR o medibcii a o doplnenn niektorých zbkonov z 25. jÛna 2004. URL : <https://www.vyvlastnenie.sk/predpisy/zakon-o-mediacii/>
11. Pro mediatsiiu : Zakon Ukrainy vid 16.11.2021 № 1875-IX. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1875-20#Text>
12. Fursa S. (2014). Mediatsiia v Ukraïni: aktualni pytannia teorii i praktyky ta neobkhdnist zakonodavchoï rehlamentatsii. *Visnyk Kyïvskoho natsionalnoho universytetu imeni Tarasa Shevchenka. Yurydychni nauky* [in Ukrainian].
13. Купс тсывилоного протсесу: pidручнык / V. V. Komarov, V. A. Bihun, V. V. Barankova ta in. ; za red. V. V. Komarova. Kharkiv : Pravo, 2011 [in Ukrainian].
14. Bondarchuk N., Buhaïchuk A. (2018). Problemy pravovoho rehuliuвання mediatsii v Ukraïni. *Pidpriemnytstvo, hospodarstvo i parvo* [in Ukrainian].
15. Sydielnikov O. D. (2017). Instytut prymyrennia v administratyvnomu sudochynstvi : dys. ... kand. yuryd. nauk : 12.00.07 [in Ukrainian].
16. Tokarieva K. S. (2018). Zakhody shchodo intehratsii mediatsii v sudovu systemu Ukraïny. *Sotsiologhiia Prava* [in Ukrainian].
17. Kyselova T. (2017). Intehratsiia mediatsii v sudovu systemu Ukraïny: prohramnyï document [in Ukrainian].
18. Korinnyï S. O. (2019). Vprovadzhennia mediatsii v administratyvnyï protses Ukraïny : dys. ... kand. yuryd. nauk : 12.00.07 [in Ukrainian].
19. Tokarieva K. S. (2020). Pravove rehuliuвання protydiï zlovzhyvanniu pravamy u sferi mediatsii. *Irpinskyï yurydychnyï chasopys : naukovyï zhurnal* [in Ukrainian].

O. A. Kiriy. ON THE ISSUE OF DEFINING THE CONCEPT OF BUILDING A PROPER PROCEDURE FOR THE APPLICATION OF PRE-TRIAL SETTLEMENT OF ADMINISTRATIVE AND LEGAL DISPUTES IN UKRAINE

Due to constant changes in the justice system, it is important to introduce pre-trial settlement of administrative and legal disputes as an alternative method of conflict resolution.

The article examines the components of the concept of building a proper procedure for the application of pre-trial settlement of administrative and legal disputes in Ukraine. The author analyses the factors of formation of the concept of building a proper procedure for the application of pre-trial settlement of administrative and legal disputes in Ukraine. The main components of the concept of building a proper procedure for the application of pre-trial settlement of administrative and legal disputes in Ukraine are formed.

We believe that the components of the concept of building a proper procedure for the application of pre-trial settlement of administrative and legal disputes in Ukraine are as follows: 1) creation of a mechanism for administrative and legal regulation of pre-trial settlement of administrative and legal disputes; 2) recognition of the core values of pre-trial settlement of administrative and legal disputes; 3) creation of a specialized coordinating body for pre-trial settlement of administrative and legal disputes; 4) determination of the powers to maintain a register of persons authorized to conduct pre-trial settlement of disputes; 5) formation of a professional group of persons conducting pre-trial settlement of disputes; 6) selection of the optimal model of pre-trial settlement of disputes.

Keywords: *pre-trial settlement of disputes, administrative legal dispute, public legal dispute, procedure, dispute settlement.*

Стаття надійшла до редколегії 7 серпня 2024 року